

National Institute for Public Health
and the Environment
Ministry of Health, Welfare and Sport

Blauwalg in Nederland

Gezondheidseffecten in een veranderend
klimaat

Ingmar Janse

RIVM, Centrum Infectieziektenbestrijding

Ingmar.janse@rivm.nl

Groei van blauwalgen

Gunstige weersomstandigheden:

- Windstil
- Veel zonlicht (fotosynthese)
- Hogere temperatuur

Nutriënten (vooral fosfaat)

Productie van toxinen

Blootstellingsroutes

- **Inslikken van verontreinigd water**
- **Huidcontact**
- **Inademen van besmette aerosolen**

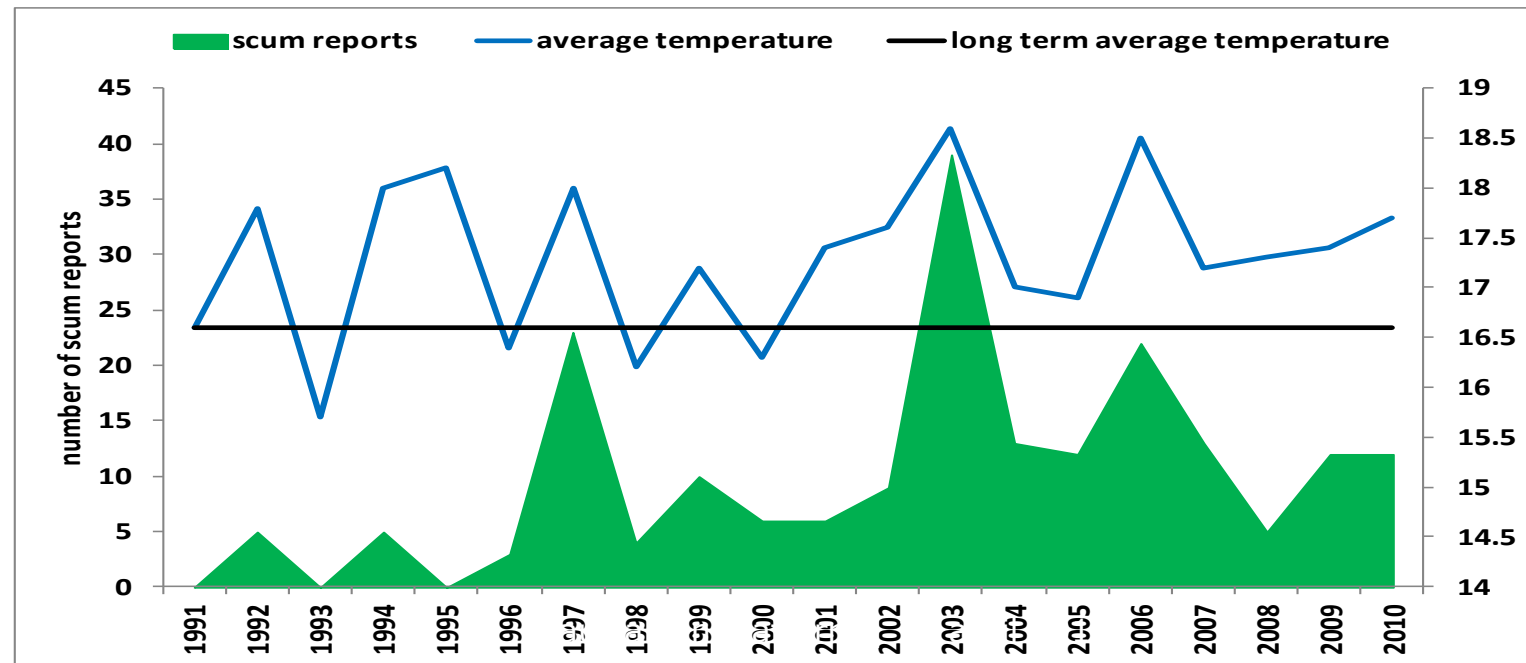
Mogelijke gezondheidseffecten door toxinen

Toxinen	Target	Klachten
hepatotoxinen	lever	leverschade, tumoren
neurotoxinen	neuromusculair systeem	verlamming
cytotoxinen	lever, nieren	celnecrose
irriterende toxinen	huid, slijmvliezen	huidklachten, maag- darmklachten, tumoren

Worden mensen ook ziek?

RIVM Zwemwaterenquête:

- provincies en GGD-en melden na afloop zwemseizoen incidenten watergerelateerde gezondheidsklachten
- vooral meldingen van aanwezigheid van blauwalgen
- geen meldingen van gezondheidsklachten toe te schrijven aan blauwalgen

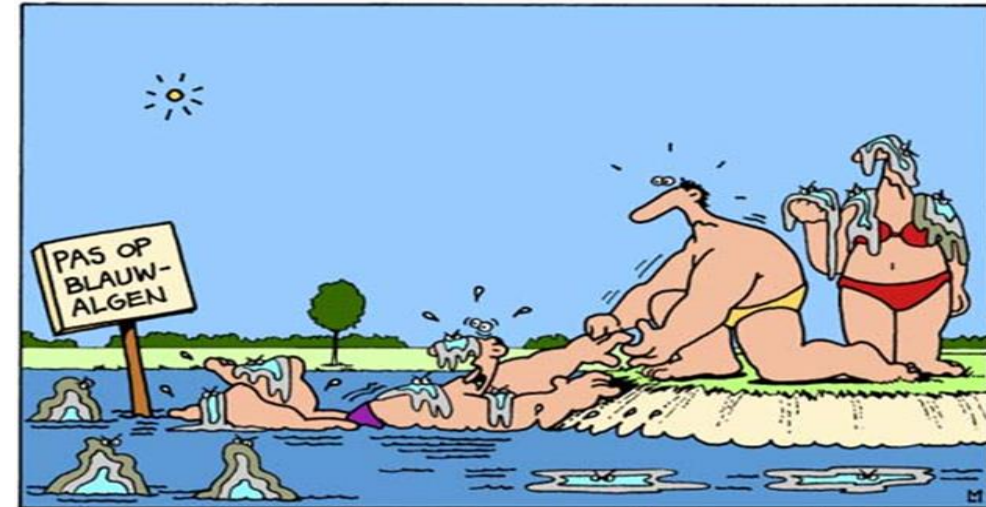

Internationale epidemiologie (1)

Studie	watertype / studie grootte	belangrijkste bevinding
Engeland, 1990, Philipp <i>et al.</i> 1992	meer n=246	• milde gezondheidsklachten (luchtweg/maagdamklachten) • geen blauwalg-specifieke klachten • geen significante verschillen tussen wel en niet blootgestelde personen
Engeland, 1990, Philipp <i>et al.</i> 1992	3 meren n=319	
Engeland, 1990, Philipp & Bates 1992	2 meren n=363	
Australië, 1992, El Saadi <i>et al.</i> 1995	rivier n=48	• geen significante bevindingen
Australië, 1995, Pilotto <i>et al.</i> 1997	4 meren 1 rivier n=852	• milde gezondheidsklachten (griepachtig) • na 2 en 7 dagen geen significant verschil zwemmers/niet-zwemmers • na 7 dagen hogere kans op klachten bij zwemmers langer contact (> 1 h) met >5000 cellen/ml
Australië/VS, 1999-2002, Stewart <i>et al.</i> 2006	19 meren, rivieren, waterreservoirs n=1331	• milde gezondheidklachten bij zwemmers (respiratoir, oog, oor, huid, maag darm) • significant vaker respiratoire klachten bij blootstelling aan water met hoge celdichtheden (> 12 mm²/ml)
Canada, 2009, Lévesque <i>et al.</i> (2014)	3 meren n=466	• milde gezondheidsklachten • alleen gastro-enteritis geassocieerd met contact met meren • verhoogd risico bij hoge celtellingen • geen relatie met microcystine-concentratie

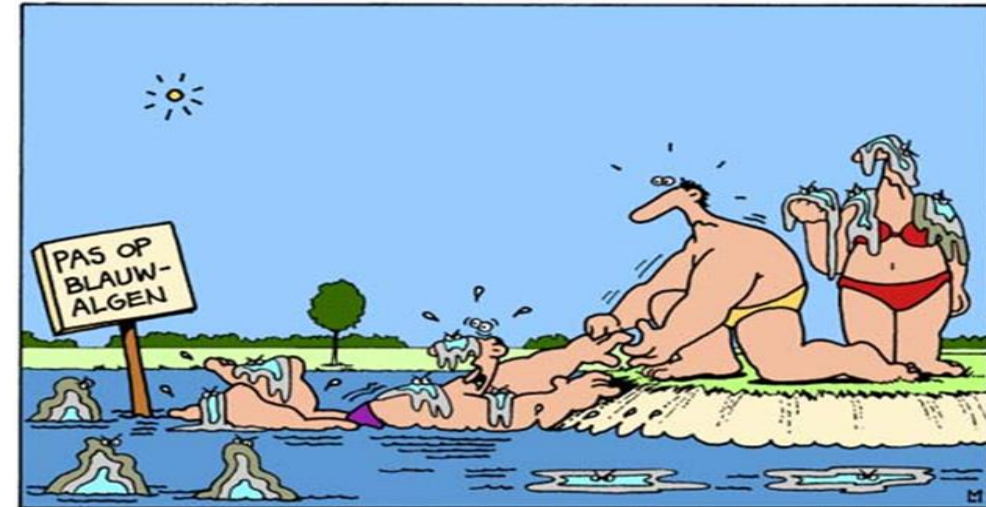
Internationale epidemiologie (2)

- Stewart et al. (2006): review van 50 anekdotische gevallen en 'case reports' (1934-2003)
 - Geen bewijs voor direct gezondheidseffecten (veel ontbrekende gegevens)
 - Analytische onderzoekstechnieken ontoereikend bij oude gevallen
- Geen specifieke symptomen
 - Beschreven symptomen: hooikoortsachtig, maag-darm, griepachtig, luchtwegklachten, huidklachten
 - Deze kunnen ook door veel andere wateroverdraagbare ziekteverwekkers veroorzaakt worden

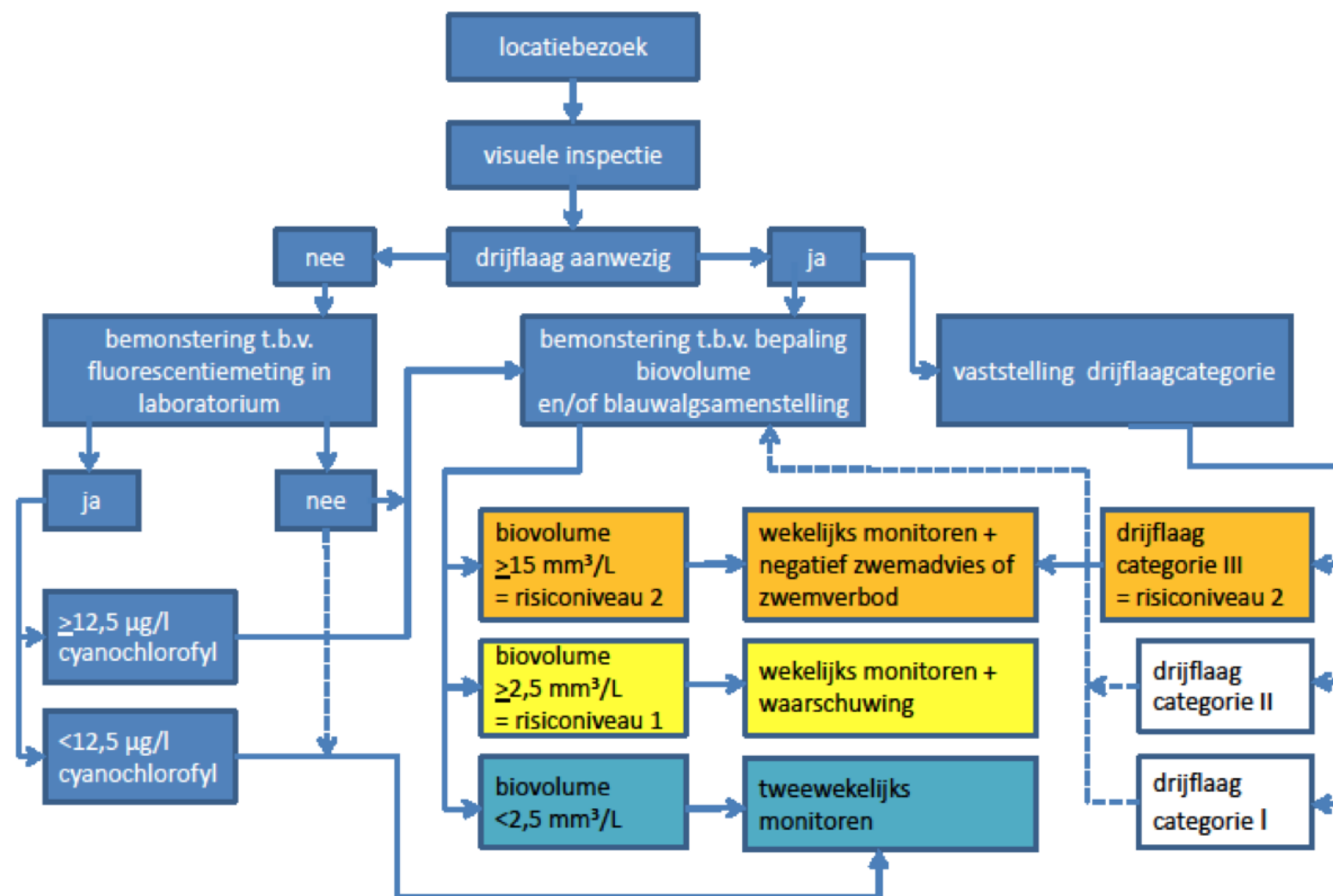
Internationale epidemiologie (3)

- US Harmful Algal Bloom-Related Illness Surveillance System (HABISS)
 - Verenigde Staten
 - 2009-2011: 61 patiënten beschreven
 - Geen bewijs voor direct gezondheidseffecten (veel ontbrekende gegevens)

Blauwalgenprotocol (conceptversie 2018)

Schema Blauwalgenprotocol 2018

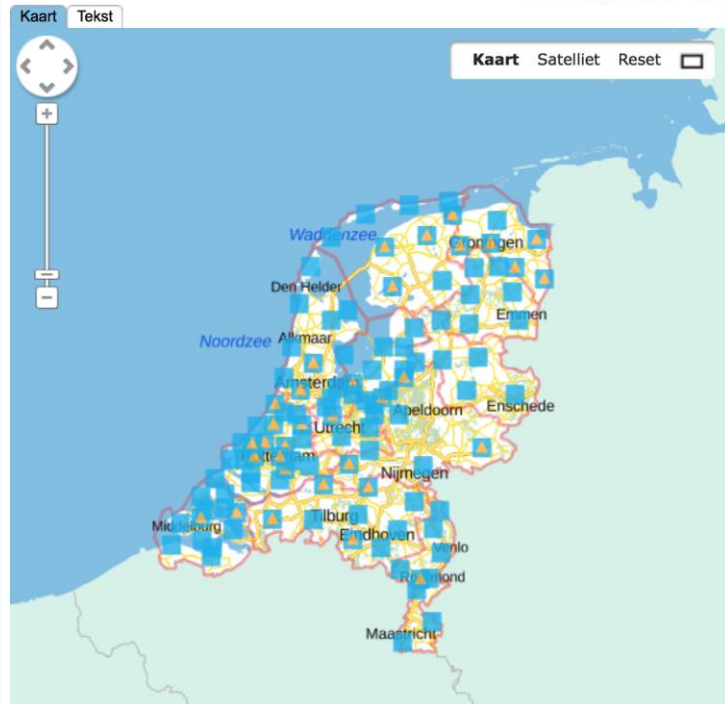
Waarschuwingssyteem

Zwemwater.nl

Zwemmen in natuurwater
Waar is het schoon en veilig?

Home Veilig zwemmen Gezondheidsrisico's Schoon water Nieuws Over ons [Vragen of klachten?](#)
Bel de zwemwatertelefoon

postcode of adres zwemplek **Waarschuwingen**

Meldpunt water

meer...

Waterstofperoxide tegen blauwalg Oosterduinse Meer

15 juni 2018
meer...

Nieuws!

16 mei 2018
meer...

[Download de app!](#)

Conclusies

- Weinig blootstelling bij mensen, maar ook veel ontbrekende gegevens
- Hoewel cyanotoxinen zeer krachtig zijn, hooguit milde gezondheidseffecten bij mensen waarneembaar
- Dus:
 - Worden de risico's overschat?
 - En/of: werkt het protocol goed en passen mensen hun gedrag goed aan?

Dank voor uw aandacht

**Rijksinstituut voor Volksgezondheid en
Milieu, Centrum
Infectieziektenbestrijding**

Ingmar Janse

Ingmar.janse@rivm.nl